

7. Mogan-Vozian L. Comunicare și limbaj în artele plastice. Suport de curs. Chișinău, 2017. Tipografia UPS „Ion Creangă”. 51 p.
8. <https://wikicro.icu/wiki/literacy>
9. https://wikicro.icu/wiki/Visual_literac

ÎNVĂȚAREA PRIN INTEROGAȚIE PROBLEMATIZATOARE

LEARNING THROUGH PROBLEMATIC QUESTIONS

*Angela Telean, dr., conf. univ.
UPS „Ion Creangă” din Chișinău*

*Angela Telean, PhD, associate professor,
”Ion Creanga” SPU from Chisinau
ORCHID: 0000-0002-1324-9564*

CZU: 373.3.091

DOI: 10.46728/c.v2.25-03-2022.p39-41

Abstract

Learning through problem-solving interrogation is a type of constructivist learning based on the triad: problem - question - answer. The mechanism of the problem-solving interrogation orients the methodological path towards three specific levels: exploratory, descriptive and explanatory. Learning through problem-solving interrogation aims at the orientations of interest for the empowerment and optimization of the specific knowledge: the orientation towards the conceptual, diagnostic, constructive and remedial extension.

Key-words: learning through problematic questions.

Învățarea școlară modernă este caracterizată prin schimbare. Această componentă a procesului de învățământ nu mai constituie o simplă acumulare a achizițiilor, ci se transformă într-un proces de reflectare a realității și de transformare continuă a modurilor de abordare a cunoașterii. Acumularea și interiorizarea informațiilor va fi realizată personalizat și va constitui o componentă corelativă a proceselor metacognitive. Aceste demersuri întreprinse exercită o influență formativă în autorealizarea socială a elevului.

În dinamica producerii învățării este importantă intenționalitatea în activitatea dată. Astfel, învățarea devine un construct orientat către un anumit domeniu de acțiune. În acest mod, învățarea activă se va baza pe un anumit traseu formativ ce îi va da un anumit specific, cum ar fi: învățarea vizuală, învățare prin conversație, învățare prin excursii, învățare prin simulare, învățare prin demonstrație etc.

Învățarea prin interogație problematizatoare constituie tipul de învățare ce are la bază sfera conștiinței interogative. Orice întrebare constituie o pistă de soluționare a unui conflict cognitiv. Interogația și conduita problematizatoare reprezintă deschiderea către rațional și calea către asigurarea condițiilor pentru cunoașterea obiectivă a realității. În temeiul celor enunțate, învățarea prin interogație problematizatoare are la bază relația dialectică problemă-întrebare-răspuns.

Specificitatea acestei practici cere precizări pentru fiecare element al triadei:

- Problema este definită ca o dificultate, constituită din următoarele elemente: baza problemei, generatorul problemei și soluția;
- Întrebarea reprezintă o cerere de informație sau de sporire a informației;

- Răspunsul constituie un enunț, o soluție, o informație care limitează parțial necunoscutul.

În parcursul investigativ, construit pe rute specifice, se abordează inductivul, deductivul și transductivul. Aceste modele permit evidențierea laturilor epistemice și modelarea achizițiilor cognitive prin reconstrucția traseului de autoînvățare. Mecanismul interogației problematizatoare orientează traseul metodologic către trei paliere specifice: explorativ, descriptiv și explicativ. Procesarea explorativă va genera noi idei și va permite focalizarea pe demersuri de acțiune, verificare a unei idei, a unei informații. Interpretarea, localizarea, detalierea unei informații, idei, soluții constituie procesarea descriptivă a interogației problematizatoare. Extrapolarea, transferul elaborarea unei informații, soluții, răspunsuri au o tentă explorativă în procesarea interogativă.

În literatura de specialitate, Mc Carthy explică un inventar cu patru tipuri de rute ale abordării interogative:

- Tipul 1 – Întrebarea cheie: *De ce?* Ruta abordării: explorare epistemică – introduce o problemă;
- Tipul 2 – Întrebarea cheie: *Ce?* Ruta abordării: analiză cantitativă și calitativă – căutarea soluțiilor;
- Tipul 3 – Întrebarea cheie: *Cum?* Ruta abordării: construirea soluțiilor – verificarea pozițiilor;
- Tipul 4 – Întrebarea cheie: *Dacă?* Ruta abordării: căutarea posibilităților ascunse – particularizarea soluțiilor.

Abordarea problematizantă a conținuturilor permite diferențierea dintre situația-problemă și problemă, care este explicată prin faptul că o situație-problemă poate conține mai multe probleme, iar forma de exprimare poate fi comună. Specificul rutelor abordării interogative și logica constituirii problematizatoare este demonstrată prin urătorul tabel [2]:

Tabelul 1.1. Specificul situației interogative în raport cu problemele, Neacșu I.

Problema sau situația-problemă	Întrebare
Problema <i>Care</i>:	Care este x?
Problema <i>Unde</i>:	Unde x este c?
Problema <i>Dacă</i>:	Care este valoarea de adevăr a lui x?
Problema <i>De ce</i>:	Care este x, astfel încât c?
Problema <i>Cum</i>:	Cum are loc x?
Problema <i>Care</i>:	Care sunt proprietățile lui x?

Pragmatica conduitei de învățare bazată pe interogație este dependentă de logica construcției rutelor abordate: îl ajută pe cel ce învață să se familiarizeze cu texte care includ detalii semnificative, oferă posibilitatea practicării unui ritm variat de lucru, cere subiectului o bună identificare, înțelegere și selecție a termenilor-cheie, asigură verificarea soluțiilor greșite a erorilor, implicând documentare. În acest mod, pragmatica conduitei interogative trebuie să fie construită din următoarele tipuri de întrebări [1]:

- Declarative (false sau adevărate);
- Procedurale;
- Acționale:
  - Asertive – enunțiative, cu ofertă de informații;

- Interogative – cer o informație;
- Imperative;
- Argumentative;
- Optative.

Tipurile de întrebări cer o formă de exprimare specifică a răspunsului care pot fi: cognitive – comunică o informație; pragmatice – formulează o acțiune; axiologice – formulează o apreciere; interogative – formulează o dorință. Logica întrebărilor este determinată de o situație privind cadrul problematic care să anticipeze o parte din mulțimea răspunsurilor [2], susține Neacșu Ioan.

Orice explicație științifică este transpusă didactic, dar recepționarea ei va duce la precizări, completitudine sau desăvârșire. Astfel pentru depășirea mecanicului va fi valorificată învățarea prin interogație problematizatoare, care va permite acțiunea în alte contexte decât cele școlare.

Învățarea prin interogație problematizatoare vizează orientările de interes pentru potențarea și optimizarea cunoașterii specifice:

- orientarea spre extinderea conceptuală (Ce știi despre?)* – focalizările informației vor avea drept țintă relaționarea conceptelor, generarea a situațiilor de aplicare, construcția mecanismelor explicative și valorizarea în învățarea deschisă;
- orientarea diagnostică (De ce?)* – colectarea și interpretarea informațiilor pentru trierea experiențelor cognitive existente și transpunerea într-o derulare explicativă nouă, motivantă, care ar valida noile caracteristici ale conceptelor;
- orientarea constructivă (Cum?)* – identificarea modalităților de verificare și transfer a informațiilor procesate cu centrare pe tratări diferențiate, individualizate și personalizate;
- orientarea remedială, de recuperare* – determinarea și recunoașterea vulnerabilității către stabilirea domeniului de identificare a răspunsului sau soluției în contextul problematizării;
- orientarea prospectivă* – realizarea de predicții anticipative sau contexte care vor solicita astfel de focalizări sau rute de abordare rezolutivă a problemelor cognitive.

Constructele învățării academice bazate pe cogniție și metacogniție permite interpretarea informațiilor, ideilor, soluțiilor în manieră personalizată și reflectivă, ce asigură cunoașterea realității obiective.

BIBLIOGRAFIE

1. ALBULESCU, I. Instruirea bazată pe înțelegere. București: DPH, 2020. 198 p. ISBN 978-606-048-291-8
2. NEACȘU, I. *Metode și tehnici de învățare eficientă*. Iași: Polirom, 2015. 314 p. ISBN 978-973-46-5146-7